

Záznam z 1. veřejného workshopu

k vytváření Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na léta 2023 až 2024

konaného v pondělí 11. dubna 2022 od 9:00 do 11:00
v budově Ministerstva spravedlnosti, Vyšehradská 16, Praha 2

Přítomní: dle prezenční listiny v samostatné příloze

1. Úvodní slovo

Jednání zahájil **František Kučera**, kontaktní osoba pro Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) za Českou republiku. Sdělil, že konání veřejného workshopu je jednou z prvních fází vytváření nového akčního plánu v rámci OGP.

2. Představení iniciativy OGP

František Kučera dále představil iniciativu OGP jako projekt zaměřující se primárně na činnost otevírání státní správy směrem k občanské společnosti na základě principu participace, spolupráce a vzájemného dialogu. Obvykle se občanská společnost aktivně podílí na plnění závazků. Po zveřejnění otevřené výzvy došlo k obdržení tří sad závazků. První sada od Transparency International ČR, druhá prostřednictvím Frank Bold od Rekonstrukce státu a třetí z kabinetu místopředsedy vlády pro digitalizaci. Uvedl, že cílem workshopu nebylo dojít k určitému výslednému rozhodnutí, ale diskutovat o tom, jak si navrhovatel při plnění svého navrhovaného závazku představuje zapojení občanské společnosti nebo implementaci. Uvedl také, že navrhovatel závazku bude mít na workshopu také možnost slyšet první zpětnou vazbu od potenciálních gestorů.

3. Návrhy nových závazků do Akčního plánu OGP na léta 2023 až 2024

Návrhy závazků obdržené od **Rekonstrukce státu** prostřednictvím Frank Bold:

1) *Posílení mechanismů, které povedou k přesnosti údajů v evidenci skutečných majitelů*

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) nejprve představil důvody uvedení návrhů závazků v zaslaném dokumentu a vyjádřil se ohledně zapojení občanské společnosti při jejich plnění. K návrhu uvedl, že podle svých dostupných informací určité procento zveřejňovaných údajů neodpovídá skutečnosti. Jako možné varianty řešení problému zmínil vytvoření metodiky či provedení novelizace dotčených právních předpisů.

Jiří Kapras (MSP) k tomu uvedl, že návrh je pojatý velmi obecně. Není z něj jasné, jaké konkrétní mechanismy posílit. Stálo by tedy za úvahu vytvořit nejdříve podrobnou analýzu, do jaké míry zveřejňované údaje neodpovídají skutečnosti a jaké mechanismy nabízí současná legislativa. Poté teprve vyvodit, jaké mechanismy je třeba posílit.

2) *Novela zákona proti právní špinavých peněz za účelem odstranění nedostatků, které se projevují při jeho používání v praxi (novela by zejména umožnila odčerpávat peněžní prostředky zachycené v ČR na tzv. průtokových účtech, u nichž je podezření, že pocházejí z trestné činnosti)*

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) uvedl, že se jedná o diskutované téma vycházející z praktických otázek. Tímto návrhem Rekonstrukce státu apeluje na to, aby se tato problematika řešila akutněji i s ohledem na nynější celospolečenskou situaci.

František Kučera (MSP) reagoval, že se jedná o zákon mířící do represivní oblasti, kde není tolik prostoru pro participaci občanské společnosti. Dal tedy ke zvážení návrh formulovat na jiné vhodnější platformě.

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) vyjádřil souhlas. U některých návrhů Rekonstrukce státu cítí potřebu je intenzivně řešit, tak je navrhla i zde. Pokud toto však není vhodná platforma, je to úplně v pořádku.

3) *Zavedení legislativních nástrojů, které zaručí odstřížení firem z daňových rájů od veřejných peněz*

František Kučera (MSP) se zeptal, jestli se jedná o podobnou situaci jako u předchozího návrhu, tj. jestli jde o represivní nástroj založený jen v malé míře na spolupráci s občanskou společností.

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) uvedl, že jde o podobnou situaci a nemusíme se tím dále zabývat v rámci OGP.

4) *Zavedení evidence skutečných zahraničních majitelů nemovitostí, která by ukládala zahraničním subjektům povinnost oznámit, kdo je "skutečným majitelem", tedy osobou, která v konečném důsledku nemovitost vlastní nebo ovládá. Pokud se tyto údaje řádně nezaregistrují, důsledkem bude trestně-právní odpovědnost povinného.*

Adam Hexner (MSP) se zeptal na vysvětlení pojmu „skutečný zahraniční majitel nemovitosti“. Objevují se různé výklady. Lukáš Kraus odpověděl, že jde o zveřejnění skutečného majitele právnické osoby se sídlem v zahraničí prostřednictvím veřejně přístupného portálu, např. v katastru nemovitostí či v evidenci skutečných majitelů. Adam Hexner uvedl, že tento nápad není úplně nový, se stejným přichází i návrh nového nařízení EU. Z hlediska změny zákona by dávalo smysl počkat na diskusi na úrovni EU. Řešením bude, že se rozšíří rozsah subjektů, které budou mít evidenční povinnost. Vymahatelnost trestněprávní odpovědnosti zahraničních právnických osob je obecně velmi malá.

Jiří Kapras (MSP) doplnil, že z hlediska ukládání sankcí je nutná otázka, jestli bude příslušnost orgánu činného v trestním řízení na prověřování a stíhání zahraniční právnické osoby. Jsou to specifické otázky podléhající pravidlům trestního řádu. Podružnou otázkou je, kde se zveřejňované údaje o skutečných majitelích budou zobrazovat. Nejlepší je mít tyto údaje v jednom systému.

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) bere návrh jako inspiraci z britské právní úpravy. Nemusí to být přesně takto, jde o rozšíření evidence o další subjekty a oblast, kde se může ČR inspirovat.

5) *Posílení transparentnosti zakázek malého rozsahu dokončením legislativního procesu pro [Metodiku zadávání veřejných zakázek malého rozsahu](#) zpracovanou MMR ve spolupráci s protikorupčními organizacemi Datlab a Oživení.*

Jiří Kapras (MSP) k nepřesnosti v názvu návrhu „dokončením legislativního procesu pro Metodiku...“ uvedl, že přijetí metodiky není legislativní proces, byť metodika prochází připomínkovým řízením. Vhodnější by bylo napsat např. „dokončení procesu přijímání Metodiky“.

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) uznal, že název terminologicky neseď. Bude vhodné přeformulování.

6) *Rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na kontrolu hospodaření právnických osob, ve kterých má stát většinový podíl na základním kapitálu nebo vůči kterým je stát v postavení ovládající osoby, a na kontrolu hospodaření vyšších územních samosprávných celků a právnických osob, ve kterých mají většinový podíl na základním kapitálu nebo vůči kterým jsou v postavení ovládající osoby.*

František Kučera ve shodě s Jiřím Kaprasem (MSP) by zvážili, jestli tento návrh neuplatit na jiné vhodnější platformě. Jak již bylo zmíněno, legislativa se tímto akčním plánem řeší poměrně obtížně. Akční plán OGP je zaměřen nejen na kroky přípravy, ale i na kroky implementace. Implementace by v tomto případě mohla chybět a šlo by jen o přípravu.

7) *Přijetí zákona o lobbování včetně zavedení registru lobbistů a lobbovaných a povinnosti pravidelně předkládat zprávy o proběhlém lobbingu*

František Kučera (MSP) měl podobnou poznámku jako u předchozího návrhu. Zvážil by uvést návrh na jiné vhodnější platformě.

8) *Přijetí velké novely mediálního práva pro dobu internetovou, včetně zvýšení odbornosti rad veřejnoprávních médií, valorizace koncesionářských poplatků, reformy RRTV a regulace audiovizu a vzniku systému státní podpory médií*

Jiří Kapras (MSP) by návrh rozčlenil do jednotlivých menších závazků. V takto obsáhlé formě závazku by nemusel být ze strany gestora, tj. Ministerstva kultury, o závazek zájem.

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) vzal na vědomí. U této věci se bude chystat pracovní skupina, která bude řešit velkou novelizaci mediálních zákonů, na které by tento návrh ještě prezentoval.

František Kučera (MSP) zmínil důležité datum 29. dubna, kdy by se měla sejít pracovní komise k otevřenému vládnutí a transparentnosti státní správy, kde proběhne první předvýběr závazků. Pokud do té doby dojde k rozčlenění závazku, připadalo by jejich další projednávání v úvahu.

9) *Implementace Aktu o digitálních službách (očekávané přijetí v druhé půlce 2022) včetně vzniku Národního koordinátora digitálních služeb*

František Kučera (MSP) uvedl, že jde o implementaci nařízení EU, kdy je jejich začlenění do právního řádu odlišné, než u směrnic, které jsou implementovány národní legislativou. Budou se maximálně zohledňovat rozdíly se současnou právní úpravou, případně zavádět mechanismy, které nemáme.

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) sdělil, že jde opět o akcentaci, aby se na implementaci aktu nezapomnělo. Celá řada povinností z toho bude vyplývat pro ČR a zároveň se to bude týkat evropského předsednictví.

Viola Fieberová (MPO) reagovala, že práce na implementaci začaly formou diskusí a čeká se na konec vyjednávání ohledně nařízení na evropské úrovni.

10) *Přijetí antidezinformačního zákona, který zavádí řádný proces pro postihování přísně vymezeného okruhu závažných dezinformací*

František Kučera (MSP) k tomuto návrhu uvedl, že z důvodu zásahu do represivní oblasti se opět nemusí jednat o téma nejvhodnější pro OGP. Zvážil by uplatnění na jiné platformě.

11) *Zavedení systému pravidelného sběru a publikace dat a důvěře a hodnocení fungování justice mezi jednotlivými aktéry, jakožto podkladu pro participativní diskusi o zpřístupnění soudního systému.*

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) k tomuto návrhu uvedl, že jde o to vést diskusi, jestli poskytovaná data jsou dostatečná, jestli zveřejňovat další sady dat.

Jiří Kapras (MSP) reagoval, že vhodné by bylo opět problém blíže specifikovat.

12) *Ustavení koordinačního orgánu pro strategickou komunikaci při Úřadu vlády a nastavení komunikační strategie včetně kompetencí a kapacit*

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) sdělil, že v ČR chybí určitá strategie komunikace, tj. jakým způsobem mají úřady ke strategické komunikaci přistupovat.

13) *Vytvoření programu na podporu vzniku JusticeTech řešení, projektů a start-upů. Cílem programu je ucelit nabídku partnerství, dat, přístupu a financí v rámci relevantních aktérů veřejné správy a justice.*

Lukáš Kraus (Rekonstrukce státu/Frank Bold) uvedl, že poprosí svého kolegu, který na workshopu není přítomen a závazek formuloval o více informací.

František Kučera (MSP) předal slovo zástupci z Odboru elektronizace justice k jeho vyjádření.

David Jakub Hošek (MSP) uvedl, že z definice závazku přesně neví, kam by závazek měl směřovat. Obecně dává smysl, aby resort MSP spolupracoval na vývoji řešení v oblasti eJustice se subjekty, které mohou přinést know-how a mohou zefektivnit celý proces budování eJustice, včetně poskytování digitálních služeb. Bez bližšího nastínění toho, co se pod návrhem skrývá, ale nelze uvést více.

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci): Je to téma, které je zajímavé. Rádi poskytnou podporu. Bylo by dobré oslovit soukromý sektor a zeptat se, co potřebuje. Souhlasil, že takto formulovaný závazek je příliš obecný.

Návrh závazku obdržel ze strany **Transparency International ČR:**

iv. Vytvoření jednotného veřejného open-data přístupového místa k informacím o poskytovatelích a příjemcích veřejných prostředků z dotačních titulů

František Kučera (MSP) řekl, že se jedná se o návrh závazku, který navazuje na závazek č. 4.5 ze současného akčního plánu. Svými slovy shrnul závěrečnou zprávu z plnění závazku č. 4.5, která je dostupná [zde](#).

Lenka Kubíčková (MF) pohovořila o současných aktivitách MF a o vzniku nového modulu zjednodušené evidence dotací (ZED), který je součástí Rozpočtového informačního systému (RIS) a na který se budou napojovat všichni poskytovatelé dotací, budou do něj přes rozhraní poskytována data z Monitorovacího systému 2021+ (MS2021+) a Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVal) a data ze ZED budou následně publikována ve veřejně dostupném portálu Ministerstva financí MONITOR (IISPP – MONITOR), kde budou informace zveřejňovány i ve formátu otevřených dat a dále předávány do informačního systému Registr dotací (IS RED), od 1. 1. 2023 by takto měly být pokryty všechny dotace státu a jeho organizačních složek. Zmínila poněkud odlišnou situaci státních fondů, která ale ještě bude dále zvažována novým vedením Ministerstva financí. Doplnila, že problematika územních samosprávných celků jde v tomto ohledu v rámci Ministerstva financí mimo působnost jejího odboru Státní rozpočet.

František Kučera (MSP) ještě jednou v tomto smyslu připomněl možnost vytvoření otevřené formální normy pro dotace, což vyplývá ze závěrů konzultací k současnému závazku č. 4.5 a případné využitelnosti této normy i pro budoucí úpravy a rozvoj celého prostředí

Návrhy závazků obdržené **od místopředsedy vlády pro digitalizaci (kabinet místopředsedy vlády):**

1) *Oddělení provozního řízení ministerstev od politické složky*

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) představil obecné důvody pro začlenění návrhů závazků do zaslaného dokumentu. K prvnímu návrhu uvedl, že v případě více útvarů na ministerstvu není jasné, kdo je za co odpovědný. Zmínil porovnání se situací v Evropské komisi, kde je jasné stanoveno, že komisař je odpovědný za politické řízení a director general je odpovědný za provozní řízení. Tohle rozdělení je praktické ve chvíli, kdy se řeší veřejná zakázka k provoznímu řízení (např. praní prádla), tak ji řeší a je za ni odpovědný právě director general. V tomto ohledu by bylo vhodné, kdyby podobné oddělení provozního řízení od politické složky bylo i v ČR. Ministr je nyní jako monokratický orgán za vše odpovědný, tzn. i za provozní věci, které však reálně neřeší (jen je podepisuje a dále se jim nevěnuje). Kdyby se např. podzákonným právním předpisem upravilo, že za provozní věci je odpovědný státní tajemník, tak by to prospělo vnitřní organizaci a transparentnosti resortů.

Zuzana Brücknerová (MV) konstatovala, že přijetí tohoto návrhu závazku by se dotklo zákona o státní službě. Dle tohoto zákona nemá státní tajemník a další služební orgány obligátně na starosti provozní a majetkové věci v úřadech. Takový posun by nutně znamenal provést novelizaci příslušného ustanovení, které vymezuje kompetence státního tajemníka. Vzhledem k nutné novelizaci zákona a s tím spojenou časovou náročností by toto téma spíše nechala k diskusi na jiné platformě.

2) *Zvláštní postavení odborných organizací (SZÚ, výzkumné ústavy...)*

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) zde představil, že se jedná o návrh kolegyně Olgy Richterové, která komunikovala s různými odbornými organizacemi a zabývala se jejich fungováním. Z jejich poznatků vzešlo, že by bylo dobré, aby se na výběru jejich vedoucích mohla podílet odborná rada.

František Kučera (MSP) v reakci uvedl, že se kromě návrhu legislativních změn, které se akčním plánem OGP realizují obtížněji mohlo by jednat o plnění závazku formou konzultací, jako tomu bylo například u současného závazku č. 4.5.

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) doplnil, že tohle nemusí být řešeno legislativně. Zcela dostačující je zde usnesení vlády jako první krok.

František Kučera (MSP) by ocenil upřesnění závazku, jak by mohla participovat občanská společnost. Pokud by participace nebyla možná, stálo by na zvážení začlenit návrh do jiné platformy.

3) *Ochrana a postavení vrcholného managementu*

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) by tento návrh již nediskutoval, protože je řešen v rámci připravované novely zákona o státní službě. Dokument zasílal v době, kdy to nebylo ještě vyjasněné.

4) *Vzdělávání a odborný růst úředníků*

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) jednalo by se o úpravu úřednické zkoušky tak, aby prokázala předpoklady uchazečů pro poskytování veřejné služby, ale současně nefungovala jako bariéra vstupu do státních služeb. Téma souvisí také

s lukrativností státní správy pro čerstvé absolventy škol. Otázkou zůstává, jak by se v tomto případě uplatnil princip participace.

Zuzana Brücknerová (MV) je třeba pojmenovat problémy úřednické zkoušky, které by se napravily cestou novely zákona. Doplnila, že náměstek pro státní službu vyzval státní tajemníky k zaslání připomínek k úpravě institutů zákona o státní službě. Připomínky však nebyly k obsahu úřednické zkoušky, ale jen k formálním úpravám, jako je možnost konání zkoušky on-line apod. Dále upozornila na rozpor v návrhu. Pokud má úřednická zkouška prokázat skutečné předpoklady uchazečů, bude zřejmě uchazeči o její vykonání i nazírána jako obtížnější, než je její stávající podoba, a tak může působit zároveň jako bariéra vstupu do státní služby.

5) *Zpětná vazba od klientů*

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) konstatoval, že z pohledu sbírání zpětné vazby od klientů chybí kapacita, tj. prostředky a výzkumníci. Např. v podmínkách justice by si dovedl představit systematické oslovování advokátů, státních zástupců s žádostí o zpětnou vazbu atp. Oslovování se už nyní děje, ale je potřeba aby se dělo více. Když chceme něco zlepšovat, tak potřebujeme znát současný stav také prostřednictvím zpětné vazby.

František Kučera (MSP) k tomuto návrhu uvedl, že téma je velmi široké a je potřeba jej blíže specifikovat.

6) *Role náměstka pro státní službu (nově Nejvyššího státního tajemníka)*

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) tento závazek by již nediskutoval, protože bude řešen jinde.

7) *Ke služebnímu hodnocení*

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) ve služebním hodnocení se chystají velké změny a stálo by za zvážení, jestli jednu ze změn nevložit do akčního plánu. Předal slovo kolegům k reakci.

František Kučera (MSP) reagoval, že ne všechny aspekty služebního hodnocení by byly vhodné do akčního plánu OGP. Byla by vhodná bližší specifikace.

Zuzana Brücknerová (MV) reagovala, že určité aspekty již budou projednávány odbornou skupinou v rámci novely zákona o státní službě. Nesouhlasila s tím, aby se ty samé aspekty řešily v rámci OGP, došlo by k duplicitě, a také jedná se o instituty, ke kterým je nutná legislativní změna.

František Kučera (MSP) se zeptal, zda z přítomných účastníků má ještě někdo nějaký podnět.

Lubor Barnáš (MO) nad rámec projednávaných návrhů pohovořil o tom, že existuje tolik strategií, plánů a závazků, že už se v nich vyzná pouze někdo, kdo je zaměřen na jasnou konkrétní úzkou oblast. Všem by tak doporučil, aby v rámci své činnosti používali rozum, drželi se při zemi a před vytvořením nějakého návrhu zvážili jeho potřebnost a užitečnost pro lidi. Zároveň upozornil na ze svého pohledu nadužívání cizích nebo převzatých výrazů, pojmů a zkratk, jako např. *narativ, OGP, realistické, korektní, workshop, platforma, priorita, aplikace, proces, systém*. Upozornil na nadbytečnost materiálů, které vznikají pouze z povinnosti nebo o ně kromě jejich zpracovatele nikdo další nejeví zájem. Každému závazku nebo plánu by tak měla předcházet analýza, proč jej vytváříme a přijímáme.

Martin Archalous (Kabinet místopředsedy vlády pro digitalizaci) v návaznosti na řeč Lubora Barnáše formuloval závazek, který by měl za úkol právě zrevidovat velké množství těchto strategických dokumentů.

Jiří Kapras (Msp) poděkoval za podnět. Bude rád za případné písemné zaslání. Spolu s Františkem Kučerou všem přítomným poděkovali za podnětné návrhy a diskusi k nim.

Zapsal: Jan Vulterin